

שו"ת מענייני יום הכיפורים בצלו של הנגיף

מוגש לרגל יום הכיפורים תשפ"א

יו"ל ע"י מכון הלכה חב"ד (ע"ר)

שמתקרב אליו לעיתים, בחבישת מסכה, כפפות וכדומה, יעשה זאת כך, בלי מגע ישיר. אך אם אין אפשרות כזו – לא ילקה בעצמו. אם אב ובנו שוהים יחד, מותר לאב להלקות את הבן, אך לבן אסור להלקות את אביו⁵, ויש שכתבו שאם אביו מורה לו שילקהו מותר⁶. יש שכתבו שכיוון שהוא היה אנוס ולא עשה בערב יום כיפור ראוי שישלים זאת לאחר יום הכיפורים⁷.

האם מותר לרחוץ ידיים בסבון או לחטא באלכוהול ביום כיפור, בעקבות החשש מקורונה?

מותר לשטוף את הידיים בסבון ומים, או לחטא אותן בחומר חיטוי מאחר ואין כאן רחיצה לשם תענוג ותוספת נקיין, אלא הסרת לכלוך / זיהום ועניין בריאות⁸. ומכל מקום רצוי להמנע משימוש בחומר הנכנס לעור, משום חשש 'סיכה'.

אם אין אפשרות לטבול במקווה, וכן מי שחייב לשהות בבידוד, יכול לטבול בבריכה קבועה באדמה המכילה לפחות כ-350 ליטר מי ברז. ובאם אין אפשרות אחרת – ירחץ "תשעה קבין" (מקלחת רצופה למשך כ-4 דקות)³.

הנמצא בבידוד כיצד ינהג לעניין מלקות?

אם יש אדם נוסף בבידוד, או שיכול לבקש ממי שהחלים מהנגיף ומותר לו מצד הרפואה לפגוש אותו, יקבל מלקות כסדר⁴. כמו"כ אם אופן הבידוד הוא שיש מי מבני הבית

כיצד צריך לנהוג לגבי הטבילה בערב יום הכיפורים בשנה זו, עקב הקושי / אי האפשרות לטבול במקווה, וכן מי שנמצא בבידוד.

המנהג הוא שבערב יום הכיפורים טובלים שלוש פעמים¹. כיוון שבשנה זו ההנחיות מחייבות להימנע מהתקהלויות, והצפיפות במקווה הרגילה בערב יום כיפור כרוכה בסיכון, מאחר וככל הנראה יהי דוחק, צפיפות וקשיים אחרים, הרי שדי באחת הטבילות שתהיה במקווה כשרה, ויטבול שם ג' פעמים². ואילו את המנהג לטבול ג' פעמים במשך היום, ישלים ע"י ט' קבין.

1. מהר"ל הל' ערב יו"כ (ע' שטז); הובא בשו"ע אדה"ז או"ח סתר"ו סי"ב.

2. כפי המסופר על אביו של הרבי הגאון המקובל הרה"ח ר' לוי יצחק ע"ה שכאשר סגרו השלטונות את המקווה ביקטרינוסלב, היו טובלים בנהר דנייפר. ופעם אחת, בערב יום-הכיפורים שורה צינה עזה ביותר, ור' לוי יצחק ללא התפעלות מן הקור העז, וטבל כמה פעמים בנהר, ואחרי כל טבילה יצא והתלבש, וכך עשה שלוש פעמים נפרדות שכן נהוג לטבול 3 פעמים בערב יום-הכיפורים. תולדות לוי יצחק ע' 334.

5. עיין שו"ע יו"ד סימן רמא, ובפרט סעיף ה': "עבר אביו או אמו עבירה שלוקים עליה, והיה הבן שליח לדיינים, לא יכה אותם" ועיין בסעיפים שלפניו בעניין הרצאת קוץ ובעניין רפואה, ואם כן כ"ש כאן שהוא מחמת מנהג.

6. טהרת השלחן סתר"ו ס"א, כיוון דמבואר ברמ"א שם שההכאה היא רק ברצועה כלשהי שהיא רק זכרון למלקות ולא הלקאה וע"כ מותר. וראה נטע"ג יו"כ פ"כ סכ"ב והע' לד שם.

7. כתבו הפוסקים שמכיון שמלקות אלו נעשות כזכר למלקות של בית דין, עליו אומרת הגמרא בכריתות (כו, א) כי חייב מלקות שעבר עליו יום הכיפורים – חייב, לכן יראה להשלים זאת לאחר יו"כ (שו"ת תורה לשמה סק"ג).

8. ראה שו"ע אדה"ז סתר"ו ס"א.

3. ראה הטעמים לטבילה בעיו"כ בכל הפוסקים, ובשו"ע אדה"ז בסימן תרו, סי"א מבאר דלפי הטעם הא' משום קרי, מועיל אף בט' קבין, ובסעיף י"ב הטעם משום תשובה כגו – נראה שלא יועיל, אך עכ"פ יש לצאת י"ח לפי הטעם הא', וכן לתוספת טהרה י"ל דמועיל ט' קבין, וראה שקו"ט בזה בקונטרס 'חבל נחלתו' ושי"ג.

4. ראה שו"ע אדה"ז או"ח סתר"ו סי"א. ונהוג שבכל הלקאה אומרים המלקה והנלקה תיבת אחת מן הפסוק (תהלים עח, לח) "הוא רחום". אומרים את הפסוק שלוש פעמים, סה"כ 39 מלקות. ספר המנהגים ע' 58.

הנמצא בכידוד כיצד ינהג לגבי קידוש לבנה?

אם במקום בו נמצא יכול לצאת אל המרפסת שתחת כפת השמיים, וכדומה עדיף שיצא, ואם אינו יכול יקדש את הלבנה מחדרו ויביט בה קודם הברכה דרך החלון¹³.

שנקבע ביוה"כ¹⁰, וראוי לאמרם עם הפיוטים והסליחות הנלווים עליהם וכן כל סדר עבודה.

מעבר לכך את הקטעים הנאמרים בחזרת הש"ץ אין חיוב לאמרם ביחיד, אך המעוניין יכול לומר (את הקטעים שמצוין במחזור שהקהל אומרם), לאחר שמסיים תפלת העמידה. בכל התפלות והסליחות אין לומר י"ג מידות (למנהגנו, אף לא בטעמי המקרא) וכן אינו אומר את המילים 'זכור לנו היום ברית שלוש עשרה'¹¹. - פירוט הקטעים וסדר התפילה, יבואר להלן בתרשים.

הנמצאים בכידוד, כיצד ינהגו לגבי 'יזכור'?

יכולים לומר גם ביחידות¹².

האם על מי שנדבק בנגיף לצום כרגיל ביום הכיפורים?

ביום כיפור חיוב התענית הוא מן התורה, ולא הותרה האכילה אלא במקום חשש סכנה של פיקוח נפש. גם אז, באם הדבר אפשרי מבחינה רפואית, אוכלים או שותים ב"שיעורים"⁹. לכן יש חיוב לצום אלא אם כן יש חשש סכנה. מאחר ות"ל לא כל מקרה שבו נמצא הנגיף בגוף, מהווה חשש סכנה, בפרט כאשר אין תסמינים, הרי שלא ניתן לתת הוראה כללית, ויש לשאול לגבי כל מקרה לגופו - אחרי קבלת חו"ד רפואית.

בתפלות יו"כ האם ישנם קטעים שמדלגים כאשר אומרים ביחיד (בכידוד)?

יש עניין לומר את כל סדר הווידויים כולל הווידויים של חזרת הש"צ בכדי להגיע למניין של עשרת הווידויים

9. שיעור שתי"ה הינו 40 סמ"ק, ושיעור אכילה 30 סמ"ק שהיא מידת נפח, ולא משקל (ניתן למדוד בבקבוק של תינוק, או כלי מדידה אחר). יש לאכול 1/1 או לשותות כמות זו אחת ל 9 דקות. באם ישנה חובה לקצר את הזמן שבין האכילות, ניתן לרדת למרווחים של 6 דקות, 41 דקות בהתאם לצורך הרפואי.

10. ראה משנה ברורה סימן תרכ"ב: 'וצריך כל יחיד לומר עשר וידויים ביוה"כ לפחות, ד' בארבע תפלות, וד' בחזרת הש"ץ, ושתי פעמים אחד במנחה (ערב יוה"כ), ואחד במעריב, כנגד עשר פעמים שהיה כהן גדול מזכיר את השם ביוה"כ, והוא מדברי הטור בסימן זה, ועיי"ש בטור שהביא מנהגים נוספים במניין העשרה וידויים.
11. ט"ז סתקס"ה סק"ה. מט"א סתקפ"א סכ"א. וראה הלכה למעשה מועדים תשרי פ"ב סי"ח.
12. שו"ת דודאי שדה סימן יב. גשה"ח פל"א.

13. אף שלכתחילה יוצאים אל תחת כפת השמיים, מ"מ בשעת הדחק ניתן לעשות קידוש דרך החלון אם לא יכול לצאת תחת כיפת השמיים רמ"א או"ח סתכ"ו ס"ד. מג"א שם סק"ד.

סדר תפילות ביחיד - יום הכיפורים

ניתן להשיג בחנויות המובחרות: ובאתרים: סמס לרב, חב"ד שופ, היכל מנחם הפצה ראשית: חיש הפצת המעיינות

חובה בכל בית! מתאים לכל המשפחה

החדש החגים הלכה למעשה

סדר תפילות ביחיד - יום הכיפורים:

הטבלה עפ"י הסדר שבמחזור לפי נוסח ומנהגי הב"ד.

התפילה	הקטעים הנאמרים
מנחה לערב יו"כ	כל סדר התפילה כולל תפילת שמו"ע עם וידוי
כל נדרי וערבית	כל הנוסח הנמצא במחזור, מפרקי התהלים שקודם 'כל נדרי', סדר ליל יום כיפור, ותפילת ערבית, בק"ש - ברוך שם כבוד מלכותו בכל רמ, כולל כל הפיוטים המזמורים והסליחות שאחרי תפילת הלחש מלבד פסוקי י"ג מידות הרחמים, עד אחרי ד' הפרקים הראשונים שבתהלים. (מנהג הרבי, וכך נוהגים ברבים מקהילות אנ"ש - אמירת כל ספר התהלים אחרי התפילה).
שחרית	מתפלל ככל הסדר שבמחזור, עד סיום תפילת הלחש. מתפילת הש"ץ יוצר ליום כיפור, יאמר מ"אמצת עשור" עד "נתגונן להתפאר", ידלג מ'זכרנו' עד 'מצמיח ישועה ומ'מי כמוך' עד 'מחיה המתים', ויתחיל 'מלוך' וכל הפיוטים והפסוקים עד קדושה. ידלג עד סיום 'יעלה ויבא' ויאמר כל הסליחות והוידוי מ'זכור רחמיך' עד 'מימי קדם', וידלג את המשך תפילת הש"ץ, מלבד 'אבינו מלכנו זכור רחמיך'. יאמר אבינו מלכנו הארוך, שיר של יום, לדוד ה'. קריאת התורה וההפטרה מתוך המחזור / חומש. הזכרת נשמות (אין צורך להוציא אנשים מהחדר), אב הרחמים אשרי
מוסף	מתפילת הש"ץ יתחיל 'שושן עמק איומה' עד 'במגינת אב נשענים' ידלג ל'יום מימים מיוחס' עד 'להטיבו באחריתו' ידלג עד 'מלוך' ויאמר משם כל הפסוקים והפיוטים עד לקדושה. אח"כ יאמר הפיוט 'האוחז ביד משפט' וידלג עד 'עלינו לשבח' - ומשם יאמר כל סדר העבודה, הפיוטים והסליחות עד 'מימי קדם'. וידלג את המשך תפילת הש"ץ, ויאמר הקטעים 'אבינו מלכנו זכור רחמיך', 'ובספר חיים' והפיוט 'היום תאמצנו'. אחר מוסף אין אומרים 'אין כא-לוקינו' 'פיטום הקטורת' ו'עלינו', אלא את פרק כ', פרק קי"ט של הרבי, שיעור התהלים היומי וט' הפרקים.
מנחה	ככל הסדר שבמחזור, מהקרבנות ועד לסיום תפילת הלחש, כולל קריאת התורה וההפטרה ('מפטיר יונה') מתוך המחזור. מהתפילה לש"ץ יאמר הקטעים 'איתן הכיר אמונתך' - 'כי לך יחלנו', 'מאהב ויחיד' - מי כעמך ישראל" וידלג עד סיום 'יעלה ויבא', יאמר סדר הסליחות מ'זכור רחמיך' עד 'מימי קדם', וידלג את המשך תפילת הש"ץ, מלבד 'אבינו מלכנו זכור רחמיך'. אבינו מלכנו הארוך, לדוד ה' אורי.
נעילה	בסדר שבמחזור עד לסיום תפילת לחש - יזכור לומר "חתמנו" "והתומו". מתפילת הש"ץ יאמר 'אב ידעך מנוער' - 'כחום היום', 'הנקרא לאב זרע' - לפנות ערב, 'שמע נא' - שמך בקודש'. ידלג עד סיום 'יעלה ויבא' ויאמר מ'פתח לנו שער' כולל כל סדר הסליחות מלבד פסוקי י"ג מידות הרחמים (והמילים 'זכור לנו היום ברית שלש עשרה'), והוידוי עד 'מלך מוחל וסולח', וידלג את המשך תפילת הש"ץ, מלבד 'אבינו מלכנו זכור רחמיך'. אבינו מלכנו הארוך, 'שמע ישראל', 'ברוך שם' ג' פעמים, 'ה' הוא האלוקים' ד' פעמים. תקיעה גדולה בשופר בסיום התפילה, ט פרקי תהילים. ערבית למוצאי יום כיפור ללא המלך הקדוש, המלך המשפט, והוספות של עשי"ת. עלינו. סדר קידוש לבנה. הבדלה על היין ועל נר ש(הודלק מעיו"כ ו)שבת, לברכת בורא מאורי האש. סעודת יו"ט. ק"ש שעל המיטה ללא וידוי.